

ZADNJO SOBOTO in v nedeljo so se vrili v Detroitu izgredi proti črnemu, nedavno pa v Los Angelesu proti Mehicanom in črnemu. Dalje v Texasu itd. Gornje je slika vojaških rediteljev v Los Angelesu, ki so napravili "red in mir". Imenujejo jih v tem slučaju "Zoot Suit Patrol". (Citajte u plemenitih sovraštih članek na 2. strani.)

Delavska stranka v Anglijise zaveda svoje važnosti

ZBOR PROTI SPREJEMU KOMUNISTIČNE STRANKE. — DELAVSKI MINISTRI BILI ZELO KRITIZIRANI. — POLITIKA KOALICIJE ZA ČAS VOJNE ODOBRENA

Zbor angleške delavske stranke, ki se je vrnil minuti teden, je bilo po vsem svetu veliko zanimanja, posebno severno v Angliji in njenih dominijonih in v Zed. državah. Zboru tretje stranke, dasi ima v parlamentu večino, bi politična javnost ne sledila s toliko pozornosti, kakor je razpravam in sklepanjem zboru opozicijske stranke "njegovega veličanstva".

Važne odločitve

Eden najvažnejših sklepov delavske stranke je, da njen sporazum s konservativno stranko glede volitev ostane v veljavi. Med drugim določa, da se podpira pri nadomestnih volitvah tistega kandidata za poslanca, ki pripada isti stranki, kot ji je pripadal prejšnji poslanec.

Mnogi delegati so ta dogovor pobijali, toda splošno mnenje večine je, da naj tako ostane, dokler bo vojna. Čim pa nastane mir, se naj parlament razpusti, koalicijska vlada preneha in delavska stranka gre v volilni boj s programom, ki določa uvedbo socializma v An-

(Nadaljevanje s 4. strani.)

Preuredba naslovov

Pošta uprava želi vselej vojnih razmer pospešiti pošiljanje in znanje o delu in namudi s ponostavljanjem naslovov. Vsak naslov ima namreč sedaj že posebno stevilko, ki počasno uradniku takoj pove, kateremu kraju mesta se dotičnik nahaja.

Naslavljajo v bodoče via pisma Proletarca, JSZ, Prosvetni matice, SDC, klubu itd. in posameznikom edino s to spremembou, da dodatek k mestu je številko 23, namreč ta:

Ime naslovnika
2301 S. Lawndale Ave.,
Chicago 23, III.

Edina spremembou v naslovu toraj je v vrstici CHICAGO, kjer je dodana št. 23 pred besedo Illinois. Pošta želi v tem osnu sodelovanja, na kar opozarjam.

Industrialci so za visoke plače, toda le zase!

Kongresni odsek za mornarične zadeve je zaslišal nekaj direktorjev raznih ladjedelnic, ker kujejo iz vladnih naročil preogramne dobičke. Med drugimi je bil zaslišan pred njo Harry Defoe, solastnik Defoe Shipbuilding kompanije, ki ima ladjedelnico v Bay Cityju, Mich. V svoje podvetje imalo že dobitka \$600,000 kapitala, čistega dobička od vojnih naročil pa ima v enem letu nad \$700,000, torej že \$100,000 več kot pa znača vaa njena ustavnova glavnica.

Defoe je komisiji dejal, da si je leta 1941 zvišal plačo na

\$25,000, lani pa na \$75,000, in da prejemata njegova sinova, od kar sta "doletna" (of age) po deset tisoč dolarjev na leto.

Komisija je zelo kritizirala tudi štiri direktorje New York Shipbuilding kompanije, ker so si v času vojne svoje plače povezili. J. F. Metten, načelnik omenjene ladjedelnice, si jo je zvišal z \$32,000 na \$75,000 na leto.

Tako je pri vseh korporacijah.

Slučaj ladjedelnice v Bay

Cityju je znaten zato, ker je njen "gazda" Harry Defoe dal

na plačilno listo svoja sinova čtrka in vse sorodnike, ne da bi opravljali kako delo. Na ta način izgleda v knjigah dobitek le "primeren", ker gredo vse te nezaslužene plače med stroške. Tako se na papirju zmanjša profit. Par kongresnikov se je sicer zgražalo, a Defoe jima je dejal, da ni točno novega.

Je v pravem, ker ne samo ravnatelji korporacij uposlujejo svoje sorodnike z visokimi plačami, ampak lahko bi Defoe rekel, da to delajo tudi kongresniki, župani, governerji in drugi veljaki v političnih

uradih in drugih mestih.

Visoki dobički, ki jih kujejo razne družbe z vojnimi naročili, so javnosti dokaz, da so magnatje "patriotični" le na druge stroške. Odirati vlogo se jih zdi v redu, češ, saj ljudski denar itak le razmetava!

Kapitalistično časopisanje o teh preiskavah sicer poroča, a na supoparen način, da se po vpremeni čitatelj ne začne zanimali za dolarski patriotizem svojih delodajalcev. V zaslužu za prikrivanje njihovega oderušta pa jim dajejo po cele strani oglasov z apeli, da naj kupujejo vojne bonde.

Kaj je naročje z zdravjem ameriških fantov in mož?

Ne samo, da je na vojaških naborih presenetljivo velik odstotek vpoklicancev odlokjen vselej zdravstvene nesposobnosti, ampak jih je treba tudi izmed potrjenih poslati pozneje veliko domov, ker vselej fizičnih hib ne prenesejo službe v armadi.

Član naborne komisije polkovnik Sanders pravi, da bo ed 7. dec. 1941 pa do konca leta odpupičenih iz armade vselej bolezni en milijon 100,000 mož. To je kajne že sama na sebi precejšnja armada. Vsakega izmed teh se izpusti iz armade šele ko vojaški zdravnik definitivno ugotove, da je povsem nesposoben za včasna službo.

Glavni vzroki odpusta iz armade so, 19 odstotkov živčne bolezni, nad 10 odstotkov vselej uljes (ulcers), 7 odstotkov vselej naduhe, 6 odstotkov vselej srčne hibe, 7 odstotkov vselej kostnih bolezni in ostale vselej raznih drugih hib.

Nabori, in pa omenjene odprtive iz vojaščine so dokaz, da se bo morala družba za zdravstvo mladine brigati veliko bolj kakor se je, ako hoče dobro bodečnosti svoje dežele.

Urednik glasila SDZ končal nagle smrti

V petek 18. junija zgodaj zjutraj se je v slovenski naselbini Clevelandu razširila vest, da se je Louis Rozman, znani društvenik in urednik "Glasa SDZ" pospolil od življenja.

Pokojnik je ob enem delu tudi v tovarni, okrog svojega doma, v društvu in kjer je že megej, kakor o tem poroča A. D. iz dne 19. junija.

Pokojni Rozman je bil rojen leta 1898 v Suhorju pri Metliki, studiral je v škofovih zavodih v Št. Vidu, potem bil v avstrijski armadi v času prejšnje svetovne vojne, po vojni pa je študiral nadaljevali v Zagrebu in na Dunaju. Maja 1928 je dospel k staršem v Cleveland, kjer je bil do svoje smrti.

Pokojni Rozman se ni spuščal v polemike tudi odkar je bil urednik omenjenega lista, temveč je živel za dom, delo in bil rad tudi v družbi.

Mehiko ozil za preganjance

Republika Mehiko je edina država, ki je pripravljena sprejeti vse španske lojaliste, ki so vjetništvo v Franciji in v francoski Afriki. Mnogo jih je že prišlo tja. Mehika je bila edina, ki je sprejela povsod odlokjenega Leona Trockija, a tudi v Mehiku ni bil varen. Umoril ga je njegov "prijatelj".

Mehika je sprejela tudi užbenega rumunskega kralja Karla, ker so ga Zed. države odklonile vselej njegovega "nemoralnega" življenja.

Po treh mesecih boja premogarji tam kjer so bili

PONUDBE ZA OKROG 25c "PRIBOLJSKA" K
DNEVNI MEZDI. — PREMOGARJI ŽELE, DA
BI DELALI ZA VLADO, NE ZA DOBICE
"OPERATORJEV", KI NIC NE OPERIRajo

Tri smeri situacije

Od 1. aprila to leta, oziroma od prej, so se v naporih za eklenitev nove pogodbe med unijo premogarjev in lastnikov, ki se jih po krivem imenuje za "operatorje", izkristalizirale tri glavne smeri, oziroma vzroki tega spora.

Ena je v upravičeni zahtevi kopačev premoga, da se jim plača dostojno za delo, ki je težko, nevarno in potrebno.

Naj nehajo premogarji kopati premog, kaj bo zmogel kongres v vsu svojo ustanovo in legalistično močjo!?

Premogarji so bili po prejšnji vojni izmed vseh velikih poklicnih delavskih strok najbolj teheni. Izpodrliva jih je nova tehnika, predvsem elektrika in olje.

Po vladnih statistikah je celo WLB priznal, da so znašale povprečne plače premogarjev leta 1933 samo \$14 na teden!

Sli so po prejšnji vojni skoz stavke, bili šikanirani, izgnani iz kemp, milica ih sodišča vse proti njim, in takrat zvezni kongres, čeprav je vseeno preiskal mizerne razmere, ki so vladale v revirjih. Saj je bilo človeku že kar težko iti vanje in poskušati tarnjanja, ne da bi rudarjem mogel kaj pomagati!

Sedaj imajo že "zadosten" zadužek!

V odgovor na te argumente delodajalcu in sovražniki unij odgovarjajo, da premogarji sedaj vendar nimajo več vzroka za pritožbe, kajti iz novejših podatkov je ugotovljeno, da je njihova povprečna tedenska plača sedaj \$42.97.

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Kako bomo objavljali odzive za tisoč novih naročnikov Proletarca?

Se dober teden dni, pa se lotimo po mnogih lehih spet agitacije za razširjenje Proletarca. Cilj je TISOČ novih naročnikov.

Nagrad ne bo, ne kaj drugega takega, kar bi bilo "privlačno", pač pa samo IDEJA, da je dobro in nujno potrebno kaj storiti za list, ki služi koristim delavstva v vredih in v viharnih dneh.

Kako bomo označevali poslane naročnine po 1. juliju? Za primera smo si izposodili ime s. Naceta Zlembbergerja, ki je do pred leti, dokler mu je storost to še dopuščala, bil deloven v vsaki kampanji Proletarca:

ODZIVI V KAMPĀNJI ZA RAZŠIRJENJE PROLETARCA

Novih Obnovljene Nabranov v naročnikov naročnikov tiskovni sklad Nace Zlembberger, Piney Fork, 3 4 \$1.75

K vsakemu imenu se bo potem doštevalo kolikor bo kdo v nadalje poslal v eno ali v vse tri gori navedenih rubrik, in spodaj pa bodo skupne vsote. Ta ko bomo imeli vedno točen pregled.

Običajni naslov "Agitatorji na delu", pod katерim smo dosedaj izkazovali poslane naročnine, bo za časa kampanje prenehal. Prispevke listu v podporo bomo poleg gori navedene rubrike priobčevali tudi po starem, tako da bodo imena vseh prispevateljev, ki jih nam pošljemo agitatorji in drugi nabolalci, objavljena kakor zmerom.

Glavni namen te kampanje je dobiti Proletarcu čimveč NOVIH naročnikov.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrti leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega teden.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz
Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

Plemenski izgredi mečejo na našo deželo zelo slabo luč

Ameriška javnost prekipeva ogorčenja nad rasnimi predstodki in brutalnostmi nemških "nadljudi", a bilo bi potreben, če bi se nekoliko bolj brigala za enake hibe tudi v svoji deželi in jih skušala odpraviti namesto da jim dopušča prosto pot.

Dnevno časopisje je skozi par tednov poročalo o pretepih med mladimi "zlikovci" in vojaki ter mornarji v Los Angelesu. Omenjalo je mimogrede, da so ti "hoodlumi" večinoma Mehici in črni, ki izzivajo vojake in mornarje z dolgimi suknji, a resnica je bila, da so to bili izgredi proti mehiški naseblini v Los Angelesu. A časopisje jih je označevalo z "zoot suit riots".

Vsled izgona Japoncev iz Kalifornije je v nji nastalo veliko pomanjkanje cenih delavcev in vrzel so nadomestili priseljenci iz mehiške republike. Mehici vlada jih ni ponujala, pač pa jim dovolila odhod na željo ameriške vlade, ki ji je obljubila, da se bo z Mehici človeško ravnalo in da bodo ščiteni pri delu in plačani v soglasju z ameriškimi zakoni.

Izgredi proti njim v ameriški Sodomi in Gomori dokazujejo, da se obljube nismo držali. Mehici trgovcem so ameriški "arije" pobijali šipe, razmetavali blago in fizično pa nadaljajo vse od kraja, pa če so imeli na sebi "zoot suit" ali ne.

Mehici vlada je "neuradno" protestirala in naš state department ji je obljubil stvar preskatit in plačati njenim državljanom vso storjeno škodo. Ob enem je vojaško poveljstvo postrilo disciplino, kar pa bi moral storiti že po prvem dnevu izgredov, ne šele teden ali dva pozneje. Nedvomno tudi na mehiški strani ni brez krvide, a dejstvo je, da so oni vendarle dobili največ batin in da je bila škoda samo njim storjena.

Nic boljše se ne godi črnem. V Beaumontu v Texasu, ki ima okrog 60,000 prebivalcev, se je dne 16. junija dogodil proti črnem naval belopoltni držali, ki je porušila okrog 100 zemskih prodajal, hiš in drugih lokalov, pretepla kogar je dobitila v pest, enega črnca ubila in nad 60 pa je bilo toliko zbitnih, da jih zdravijo v bolnišnici. Tudi en belec je bil ubit.

Izgredi so trajali 24 ur. Policia je bila nezmožna, ali pa tudi ni hotela napraviti miru in nad mestom je proglašil govor na obredno stanje ter ga izročil vojaštvo v upravo.

Omenjeno mesto je v sedanji vojni tako narašalo vsled novih tovarn, oljnih rafinerij in ladjevnice, kar je privabilo tisoče črncev v njegove obrate. Staromodno belopoltno prebivalstvo ima proti njim že tradicionalne predstode in mu ni kar nič všeč, da "nigri" tako dobro služijo in postajajo bolj in bolj "samostojni". Dne 15. junija se je po mestu raznesel glas, da neki zamorec skušal posiliti belo žensko. To je bil užig.

Za Mehikancev v Los Angelesu se je zavzel nihova vlada, a kdo bo popravil krivico črnem v Beaumontu?

To nista edina kraja, kjer so plemenske mržnje dobile duška z izgredi. Veliko je mest, kjer sovraščo kar prekipeva. Detroit je eden izmed njih. Pa Philadelphia, Mobile itd. V vseh teh krajih so se že dogodili lokalizirani izgredi, stavke radi rasnih razlik, pretepi in izgoni iz stanovanj.

V mestu New York narašča antisemitizem. Opažati je čezdalje več ščuvanja proti Židom tudi v Chicagu in več ali manj v drugih mestih.

Hitlerjevim propagandistom je to všeč in v svojih govorih po radiu in v časopisu take pojave pridno izrabljajo.

Izgon vseh Japoncev iz Kalifornije, Oregonia in Washingtona ni bil izvršen samo iz varnostnih nagibov, temveč veliko vsled plemenskih predstodkov. Čemu nismo storili isto z Italijani in Nemci? Ce naj bodo Japonci vsi od kraja naši sovražniki, ki so večinoma bili tukaj rojeni, zakaj se ni prijelo sij vseh tistih Nemcev, in pa Italijanov, o katerih je znano, da so do 7. decembra 1941 delali odkrito za Hitlerja in Mussolinija?

Plemenski izgredi v naših mestih pričajo, da je lahko govoriti o štirih svobodščinah in jih drugim obetati, težje pa jih je uveljaviti pred domaćim pragom.

Ali se bo kongres zavedal svoje naloge?

V kongresu se poslanci prerekajo o predlogi glede sodelovanja Zed. držav pri urejevanju sveta po končani vojni. Izolacionisti so proti, pa tudi mnogi drugi se boje, da bomo le mi na izgubi, če prevzamemo v reševanju svetovnih problemov preveč odgovornosti.

Večina poslancev se zaveda, da je kongres po prvi svetovni vojni storil veliko napako, ker si je po sklenitvi versališke pogodbe umil roke s tem, da je ni odobril in se podal v politiko izolacije. Sedaj vedo, da če se to ponovi in se Zed. države od-

ITALIJANI IZGUBLJAJO. So že ob štiri otoka in drugi sledi. Gore je slika mesta na otoku Panteleria, predno so navili nanj zavezniški letalci. Otok je sedaj njihova posest, enako že trije drugi v bližini. Zgodovinska važnost te osvojitev je v tem, da je Panteleria prva evropska celina, ki so jo v tej ofenzivi zasedle angleške in ameriške čete. Bombardiranje zaveznikov je trajalo 18 dni, predno se je italijanska posadka, brojča okrog 10,000 mož podala, z opravičbo, da ji je zmanjkalo pitne vode.

Odvzemanje živil eden izmed treh nemških načinov za ugonobitev "manjvrednih" ljudstev

Glad izbornejske sredstvo za uničevanje narodov kakor "blitzkrieg" ali pa "živčna" vojna. Vse najboljše se mora prispevati "izvoljeni plemeniti arijski ras"

Institut židovskih zadev je podal grafiko živilske razpoložljivosti, ki je dražila Nemce ves čas po prejšnji svetovni vojni in že dolgo prej.

Zelo slab delež imajo Italijani. Sami ne pridelajo zadosti, Nemčija pa jim iz okupiranih krajev le malo privoži. Vrh tega je Italija dobila v "nagrado" le take dežele, kot je Dalmacija, Črna gora, Albanija, "provinca Lubiana" in slovensko Primorje pa že prej, ki se niso nikoli same pridelale toliko živil, da bi bilo dovolj na njihove potrebe.

Tudi Grki nočejo pomagati. Italijani jim nimajo s čem, Nemcem pa so Grki "degenerirani, newreden narod", da bi ga negovali. Po nemškem pojmovanju je za asimiliranje, se jih posilai na nemške kmetije in v nemške tovarne. Ti dobe vsled tega več jesti pa oni, ki jih je Nemčija strplila v "centralno poljsko gubernijo".

V Ukrajini je slabo prvič vsled vojne, drugič vsled terorja in pa ker se Ukrajinci upravljajo sejati in žeti za v nacijske kašče.

V Rumuniji je glad, čeprav je nemška zaveznicna, na Ogrskem pa je slabo, a kako je v Sloveniji, pa je tudi zlahka uganiti.

Stajersko in Gorenjsko je Nemčija proglašila za neoddeljivelj tretjega rajha s staljčno, da je to ljudstvo pravzaprav germanško, treba pa mu je vrnilti le nemški jezik. Njegova civilizacija pa je itak germanška. Tako trdi Goebbelis in tako morajo pripovedovati vse učitelji v od Nemcev okupirani Slovenia.

Da-lj imajo tudi toliko hrane kakor Nemci, ni znano, a lahko si mislimo, da ne. Treba jih je pač "kaznovati", ker so se pod Jugoslavijo nemštu "izneverili" in s sprejemanjem "balcanizma" žalili "vzvisevno nemško kulturo".

Francozi se morajo zadovoljiti s 55% živilskega standarta, kar pomeni podhranjenje, Šibke otroke in slabotno mla-

do generacijo, pojemanje odpornosti in zmanjševanje takozvane "francoske nevarnosti", ki je dražila Nemce ves čas po prejšnji svetovni vojni in že dolgo prej.

Čimdalj traja vojna, bolj se jača germanizacija Evrope. In čimvečja bo, ko nastane mir, toliko močnejša bo Nemčija, pa čeprav vojno še tako izgubi. Njeno ljudstvo ne bo podhranjeno, prejšnji slovenski, poljski, češki in razni drugi kraji se dan za dnevnem sistematičnim preseljevanjem, z odgoni in prognami spreminja v nemške, in uporništvo se začira z najbrutalnejšo silo.

Ko torej nastane mir, ne bo ob Nemcem zasedenih krajih treba pomagati samo z živili, nego tudi moralno in kulturno. Nemški blitzkrieg ni storil toliko škode, kot jo je nemška vojna na polju prehrane in ljudske prosvete. Ubija ljudi z gladom in duševno tudi ako jih fizično ne biča.

To, da Nemčija muči žide tudi z gladom v edinem namenu, da jih iztrebi čimprej, se razume sabo po sebi.

Kako je z živilskim problemom med Poljaki, v okupirani Ukrajini, v Srbiji itd., v članku, iz katerega črpanje te podatke ni razvidno. A lahko si predstavljamo iz prejšnjih vesti, da Poljaki stradajo, kar pa je bilo "odobrenih" za asimiliranje, se jih posilai na nemške kmetije in v nemške tovarne. Ti dobe vsled tega več jesti pa oni, ki jih je Nemčija strplila v "centralno poljsko gubernijo".

V prihodnji številki bomo skušali dobiti prostor za zapisnik zadnje konference Prosvetne matice v Waukeganu, in za zapisnik odbora JSZ z dne 4. junija.

Dalje za članek o tretjem letu Hitlerjevih naporov za zlom Sovjetske unije.

TISKOVNI FOND PROLETARCA

XI. IZKAZ

Berwyn, Ill. Jacob Zupan \$1.
Cleveland, O. Frank Barbic \$2.

Chicago, Ill. Fred A. Vider \$2;

Frank Flor \$1, "Nada" št. 102 SNPJ

\$5c, skupaj \$3.95.

San Francisco, Calif. Andrew Lekian \$6c.

Pueblo, Colo. Ludwig Yoxey \$3.60

(popust od naročnine Majskega glasna).

Burgettstown, Pa. Joseph Krmel

\$1.42 (popust od naročnine in pro

vidnost od oglasov v Majskem glasu).

Cleveland, O. Joseph Fabjančič

\$2; po \$1: Frank Šilc, Joseph Lever,

Frank Sumrada; Anton Kukovac 50c

(premašo izkazano v 8. izkazu), skupaj

\$5.50. Poslal John Krebel.)

Gowanda, N. Y. James Dekleva

60c; Joseph Bohinc 50c, skupaj

\$1.10. Poslal James Dekleva.)

Waukegan Ill. John Simčič \$1.00.

(Poslal Martin Judnich.)

Bridgeport, O. Po \$1; Joseph Snay

John Vitez; Joseph Skoff 75c;

Frank Zdešar 50c; po 25c: Joseph

Subic in Frank Cerar, skupaj \$3.75.

(Nabranlo na seji kluba št. 11 JSZ.

Poslal Joseph Snay.)

Skupaj \$23.92, prejšnji izkaz

\$817.30, skupaj \$841.22.

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Izvzemši zavezniškega okupiranja štirih otokov v Sredozemskem morju, je potek vojne v večini še vedno v zraku. Strahoviti bombni napadi na Porurje se nadaljujejo. Fašistično časopisje — posebno še španško — veliko piše o nečloveških, barbarskih napadih na nedolžno civilno prebivalstvo Nemčije in Italije.

Vse to zgražanje bi bilo popolnoma na mestu, aki bi ljudje mogli pozabiti kar se je dogajalo v zadnjih sedmih letih.

Mogoče je slavnati "cezar" v Rimu pozabil, kako je njegov sin Bruno uvekovečil ravno pred sedmimi leti takne pada neoborožene Etiopice.

Mnogi se še spominjajo tiste lepe, klasične spesnitve, v kateri je Bruno tako lepo opisal eksplozijo bomb, ki so se, kot dgnijo žareče rože odpire in v njih krvavi vsipi pa trigali življenja.

Pozneje so nadaljevali isto "poetično" delo v Španiji. Spominjam se Barcelone, Guernice in Madrida. Ali to so bile tiste toliko podarjane rdečje "beštije".

Rotterdam, Varšava, Belgrad, London, Coventry itd., kateri so sledili čeprav ne točno po abecednem redu pa so spadali če že ne vsi k "gnili demokraciji", pa saj samo k slovenskim pol-judjem.

A sedaj, ljudje božji, pa se take reči dogajajo v firjevem rajhu in v dučevjem "česarstvu". Kako je mogoče, da se je kaj takega utegnilo prijeti nemškim nadljudem?

*

Minuli teden so poročali, da Rumunija tipiče za mir. Seve, čisto na rahlo, da ne bi bilo preveč šuma. Izstopila bi iz vojne, če se ji zagotovi del Beogradie, Transalvanije in Budimpešte.

V Bolgariji vre in atentati ter eksekucije so vsakdanji dozvedek.

*

Anglija je nedavno objavila številna svojih izgub v tej vojni. Skupno z njenimi posestmi (dominioni in kolonijami) vred znašajo 514,993 mož — vše

POVESTNI DEL

ANTON INGOLIĆ:

Pravljica o Bogatašu Grabežu

Zivel je mož, ki se je pisal Donik in je bil krščen za Antonom, toda nihče ga ni klical drugače kakor Bogataš Grabež. Bil je namreč izredno bogat in vse svoje ogromno bogastvo si je nagrabil prej na krščen kakor pridobil na pravčen način. Kajti nikakoga dela ni prijet v roke, njegovo premoženje pa je raslo iz leta v letu in se kopilo, kakor da bi delal s tisoč in tisoč rokami in bi te roke bile od dela pokrite s krvavimi žulji. A Bogataš Grabež je imel le dve roki, kakor vsak zemljan, ki sta bili mehki in beli in nista vedeli, kaj je delo in trpljenje. Vendar pa je imel roke, ki so mu delale. To so bile roke njegovih hlapcev in dekel, viničarjev in gostjačev, drvarjev in žagarjev ter neštivilnih delavcev in delavk po tovarnah in delavnicih. Njihove roke je smatral za svoje, delo, ki so ga oni opravili, pa za delo, pri katerem se je sam potil.

Na ta način ni nič čudnega, če je imel pred petdesetimi leti, ko mu je umrla mati, samo eno hišo in jih ima zdaj več kakor sto, ni čudno, če se mu je zgoraj na Smrečniku gozd, ki mu ga je zapustila teta Mina, razširil preko vsega Smrečnika, in povzpel na Jelovnik in obkrožil prostrane planine med Okroglim vrhom in Črno planino, ni čudno, da se mu je njivica, ki jo je podedoval s hišo, raztegnila izpred domačih hiš tja do tretje vasi in je pobrala kot hudournik s seboj vse, kar so prej imeli kočarji in kmetje, ni naposled čudež, če mu je spočetka služil samo šepap hlapec in starikav konj danes pa mu služi vsa dolina in mu služijo visoke planine naokoli z vsem, z ljudmi in živočišči, z zemljijo, soncem in vodami, z delavnicami in tovarnami.

Vendar Bogataš Grabež ni bil zadovoljen.

"Toliko imam dela, da ne u-tegnem niti preštevi, koliko prav za prav imam!" je večkrat tožil in tarnal.

To je bila njegova velika skrb; ni vedel točno, koliko je vredno vse to, kar ima. Sprva je bilo laže, sproti je lahko izračunal, kako je naraščalo njegovo premoženje, in si ga predstavljal v barvastih tisočkah ali celo v drobnem kovanem denarju. Zdaj tega ni več mogel. To je bila prav za prav edina skrb Bogataš Grabež, saj kupčije so šle v redu, polje mu je rodilo, neviti in viharji so prizanašali njegovim gozdovom, njegovi zvesti služabniki so znali voditi in krotiti ljudstvo, da se mu ni upiral, žene ni imel in tudi otrok ne. Že zadnja leta ga je ta želja včasi tako prevzela, da nekaj časa ni mogel "delati", odkar

pa je pred kratkim stopil v sedemdeseto leto, ni imel več miru pred njo.

"Kaj, ko bi se mi pokazala vrednost vsega tega, kar imam, recimo — v kovačih," si je mislil ponoc, ko ni mogel zaspasti. "Ali celo v dinarjih," se je stopnjevala njegova želja, "dve sto, tri sto, milijonov drobnih novcev po en dinar! Ostatka ti bo le hišica z njivo in gozdilkom na Smrečniku. Razumeš?"

"Razumem, dobri mož!" je hotel Bogataš. "Sprejemem! Navajen sem šteti, vse življenje že opravljam ta posel. Preštel bom, še preden bo sonce zasloš."

"Dobro! Stej, kakor dolgo hočeš, od tega ne bo odvisna najina pogodba, tudi jesti in piti boš dobival, tudi urico spajna si boš smel privočiti nadan! Toda preštel moraš do konca; poslednji dinar moraš vseti v roke!"

Tako sta se domenila in nopravila pogodbo, ki jo je Grabež potrdil s podpisom.

"Zdaj pa pojdi po tej poti do prve jase, kjer so ležali na vadno kupi debel in hlodov, tam je zloženo tvoje bogastvo v dinarje. Pojd, stej in uživaj!"

Po teh besedah se je mož skrivnostno nasmehnil, a Grabež ni opazil njegovega smeha, še zahvaliti in posloviti se ni utegnil. Bliskovito se je okrenil in jo mahnil proti gozdu.

Kmalu se je odprla pred njim velika jasa.

(Konec prihodnjic.)

Kdo onemogoča delovni sporazum med Francozi v vzhodni Afriki?

(Nadaljevanje s 1. strani.)

moč, ali pa ga primorala, da se uda vichyjevem, ki s pomočjo ameriške vnanje politike se obdržuje svoje službe v administraciji francoške Afrike.

Vplivna angleška liberalna revija New Statesman and Nation dolži v svoji nedavni številki ameriške vojaške in politične avtoritete krvitim teh spletom, če da je pred očmi "red in mir" v Evropi še veliko bolj kot pa angleškemu ministru vnačnih zadov.

Tedaj je stopil izza kapelice silovas mož in ga navoril:

"Vem za tvoje željo. Nisi edini bogataš, ki jo imas. Izpolnim ti jo, a samo pod enim pogojem..."

Grabež se je dvignil kakor mlad fant, ni čutil več utrujenosti in bolečin; približal se je možu, ki mu je iz oči sijala skrivenostna moč in mu je beseđa pella drugače kakor navadnim zemljonom, in spregovoril spozljivo, kakor ni bil navajen govoriti z ljudmi:

"Neznani mož, vse storim, kar ti drago. Dve cerkvi zgradim, tri tovarne ti dam in zapisem ti vso planino..."

"Ne tako," je mirno nadaljeval starec. "Ničesar ti ne bo

treba dati. Vse, kar imas, ti bom spremenil v dinarje, hišo in njive, travnike in vinograde, gozdove in žage, tovarne in delave, vse, in ti boš lahko preševal svoje bogastvo dan in noč. A pomni eno: če ga ne boš preštel bo vse to, kar imas, last tistih, ki so to bogastvo v potu svojega obraza ustvarili, in tistih, katerih lastnine si se na krivčen način polasti. Ostala ti bo le hišica z njivo in gozdilkom na Smrečniku. Razumeš?"

"Razumem, dobri mož!" je hotel Bogataš. "Sprejemem! Navajen sem šteti, vse življenje že opravljam ta posel. Preštel bom, še preden bo sonce zasloš."

Sicer pa se, kadar pride do tega, na svetu lahko še veliko spremeni in bodo, vse morebiti taki načrti padli v vodo.

Premogarjem so po treh mesecih pogajani ponudili okrog 25c priboljška na dan. Ni čudno, če se pri svojem napornem delu počutijo več kot nezadovoljne in se spuščajo v stavke. Citajte o tem poročilo na prvi strani te številki.

NEKAJ DROBIŽA

Chicago. — Ker je vladala plačevala farmarjem, da so manj pridelali, bi bilo nič več kot prav, da bi sedaj plačevala tudi nam odjemalcem, ker manj uživamo.

* *

O temnopoltnem abesinskem cesarju Haile Selassievu se — od kar je v Addis Ababi dobil nazaj svoj prestol — redkodaj sliši. Ta "divij lev Judeje", ki so ga krščanski rimljani hoteli reformirati, jim je ušel, potem pa so mu iz njegovega etiopskega cesarstva ušli Italijani. Nedovomno se počuti v svoji divji Afriki veliko bolj svobodno kot se počutijo Slovenci pod civiliziranim katoliškim Rimom.

* *

Pred 15 leti je bil vsakdo, ki je imel flaško rakije v žepu križinalec, kdo pa je imel zlat cekin, pa dober državljan. Danes pa je dober državljan tisti, ki ima rakijo, ker pomaga z davkom manjo kriti naš budžet, a kriminalec je oni, ki ima cekin. Prej je bilo žganje prepovedano, sedaj pa cekini. Kar se časi menjajo!

* *

V Chicagu je družinam z majhnimi otroci stanovanje, ki bi bilo komu podobno, sedaj nemogoče dobiti. Lastniki boljših stanovanjskih hiš so pozabili, da bili tudi oni oni in da jih je moral nekdo imeti pod streho. Pred 15 leti, ko sem imel svojo hišo, sem dal v nji stanovanje v najem družini s šestimi otrocmi. Bil sem z njimi prav zadovoljen. Starši so jih vzgojili tako, da niso delali škode in ne nadlegle. Well, "landlordi" pravijo, da je sedaj bolj malo takih.

* *

Ko včasi molče poslušam takojšnjo miladino v pomenkih o sedaj najbolj "modnem" plesu jitters bugs, mi je prišlo v glavo, čemu je ta ples "popularen" tudi v Nemčiji in Italiji. Le da tam igrajo plesalcem bombe iz zavezniških letal na mestu godba, kakor tu.

* *

Po prejšnjem svetovni vojni se je razvila radio in po tej pa se bo television izpopolnil. Pa bomo v teh aparativih poslušali iz Rusije ne samo glasove, temveč bomo videli tudi njene ljudi in sovjetske komisarje. To nas bo poučilo, da ni bilo vse res, kar pišejo ali so pisali listi o ruskemu barbarizmu in da so tudi tam civilizirani ljudje, ne samo v Zed. državah.

* *

Dve leti že trpi in umira slovenski narod pod Hitlerjevo in Mussolinijevo peto. Prve upe za bližanje osvoboditve daje severna Afrika. Od tam sika plamen in če pogledate zemljevid Italije, vidite, da bo Mussolinijeva peta prva zgorela. Kaj se potem zgodi z njegovim trebuhom in debelo glavo, pa tudi ni težko ugantiti.

* *

Anekdoti pripovedujejo o slepem zamorecu, ki ga je nekdo

nih zadev grof Jordana, ki sta dala pomoriti stotisoče demokratov v Španiji, sta se sprekli v svetniku kar čez noč in tavnata, da naj se to krvavo klanjanje za božjo voljo neha! Bosta z božjo pomočjo in s sodelovanjem svetega očeta ona dva pomagala, da pridejo Hitler, Mussolini, Churchill in Roosevelt skupaj in se pobotajo v duhu krščanske sprave, potem pa lahko Hitler kar sam opravi še z brezbožnimi boljševiki in prične se nova krščanska era. Zares, česa vse človeka na svoja starata leta ne doživi! Joj, joj, joj, kaj še bo, če bodo imeli na mirovni konferenci fašisti in katoliški fašisti glavno besedo. Potem se bo res dogodilo, da postane ves svet en hlev z enim samim pastirjem. Pa zgromog od takega sveta.

*

Kongresnik Dies pravi, da ga je Stalin odrešil nadaljnje naloge loviti komuniste. A če bi se vrnil Kristus na svet in začel oznanjati svoj starci in nauki, potem bi Dies vzkliknil, o, moj odsek še ne bo šel v pokoj, kajti odkril sem novega komunista, ki zares uganja "neameriške aktivnosti".

*

Pred dobrimi petimi leti so se vsi evropski narodi tresli pred Hitlerjem, sedaj se pa on pred njimi. Njegovo prerokovanje, da bo tretji rajh vladal najmanj tisoč let, se je spremenilo v mehurek iz milnice.

*

Sedaj, ko se ameriški fantje bore na raznih bojiščih za svetovno demokracijo, se tu brezvezno "patriotični" Američani razvili "črno tržnico" (black market).

market), ki jim sijajno uspeva. Odjemalcev jim ne manjka in dobrički se kupičijo. Obeta se jim cvetoča bodočnost, kajti to je šele začetek drugega butlegarstva. Rakitetirstvo z živila donaša veliko več kot pa je butlegarstvo s prepovedano pijačo.

*

Ne razumem čemu so republikanci tako v skrbih in vprašajujo ogorenco in s protesti Roosevelt ce bo kandidiral v četrtek termin. Ali se boje, da bi tega socialno mislečega človeka s svojim kandidatom ne mogli premagati? Čemu ne prepuste to vprašanje ljudstvu v odločitev? Saj venomer trdijo, da je to svobodna, demokratična dežela, v kateri ima ljudstvo končno besedo.

Republikanski mogotci bi moralni biti Rooseveltu hvaležni, ker jih je v zadnji krizi s svojimi naredbami in naglim ukrepom otel pred revolucionijo in propadom. — John Chamaz.

Za socializacijo industrije

Herbert Morrison, minister domobrambe in eden izmed voditeljev aržleske delavske stranke je v govoru pred Fabijanskim društvom dejal, da bo v korist vsi Angliji, ako se temeljne industrije čimprej socializira. Seveda, industrialci in drugi bogataši so proti, toda za ljudstvo je že čas, da se ne ozira nanje nego dela v korist splošnosti namesto za dobičke privatnikom. Dejal je, da Anglia dobi socializem, ker nujno ni drugega izhoda.

Kupuje vojne bonde in znamke. Te vloge so varne, se obrestujejo in obenem s tem pomagajo svoji deželi.

Kupuje vojne bonde in znamke. Te vloge so varne, se obrestujejo in obenem s tem pomagajo svoji deželi.

KNJIŽEVNI VESTNIK

Mladinski list

Junija številka Mladinskega lista je posvečena petletnici mlađinskih krožkov S. N. P. J. Izšla je na 68 straneh, ilustrirana v barvah, vsebuječa slovensko in angleško čítivo. Največ slednjega. Uvodnik je slovenski z naslovom "Mladinski krožki na pohodu". Vsega skupaj ima SNPJ sedaj okrog 50 več ali manj delovnih krožkov. Spise k temu jubileju imajo urednik Molek, Vincent Cainkar, Fred A. Vider, direktor mlađinskega oddelka Michael Verhovnik, Simon Trojnar, Katka Zupančič, Mary Jugg in mnogo drugih. Mlađinski list se naroča pri SNPJ, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Magazin Fortune o Mihajloviću

V juniju številki revije Fortune (stane en dolar izvod) ima Stojan Pribičević članek, kakršnibar je bilo že nekaj v drugih revijah, o čudnih vlogah srbskega četniškega glavarja Mihajlovića. Pribičević ga prikazuje za orodje velešrbske politike, in, če so njegove trditve verodostojne, za zaveznika Italijanov proti Slovencem in Hrvatom. Navaja podrobnosti in podatke za svoj članek je zbral v Londonu, kamor je šel nalašč v ta namen, da s svojimi rojaki Srbi in Hrvati osebno govori.

On trdi, da je Mihajlović celo v Ljubljani sodeloval z Italijani proti partizanom, in pa, da se jugoslovanska vlada že dolgo zaveda zmote, ki jo je storila z imenovanjem Mihajlovića za vojnega ministra.

Iz tega in drugih sličnih člankov, ter iz poročil iz radio postajev "Slobodna Jugoslavija", je razvidno, da je Mihajlović bil z golj orodje, zelo neprevrhni politik, in da je igro izgubil, pa če ga bo kralj Peter zavrgel ali ne.

V isti številki revije Fortune je tudi članek "Labor Has a Choice", ki je ilustriran s kartonami iz starega delavskega gibanja in tej deželi in s portreti Gompersa, Debosa, Marksia in mnogimi drugimi, ki so v revolucionarne vročanju kaj posmenili.

*

Papež in fašizem

Ze meseč marca je revija New Republic pričela daljšo razpravo pod naslovom "The Pope and Fascism", ki jo je napisal Gaetano Salvemini, profesor na univerzi Harvard, pred Mussolinijem pa je bil

Izgleda, da se je uprava Amerikanskega Slovencega odločila posvetiti rajse več pozornosti svoji reviji Novi svet, kot pa Amerikan. Slovencu, zato je sklenila slednjega izdajati le dvakrat na teden namesto petkrat, zelo pa se trudi oglašati Novi svet. Urejevanje je za ljudi katoliške miselnosti, preprosto in zanesljivo poljudno. Urejujeta ga Ivan Trunk in John Jerić.

"Sloboda" v francoski Afriki

Demokracija se v francoski Afriki le počasi vrača. Ko je bilo 27 komunističnih poslancev izpuzčenih iz ječe, so vprašali glavarji Alžirije generala Girauda, če jim dovoli ustanoviti časopis. Prošnjo jim je odbil in ob enem ukazal, da se ne sme ustanoviti nobenega novega časopisa. Vsi prejšnji so reakcionarji in fašisti.

"Nevelnost" v Evropi

V Evropi je 5 neveltnih dežel, namreč Španija, Portugalska, Švedska, Švica in Irska. K njim se lahko doda še Vatikan. Prve tri pomagajo Hitlerju z materijalom in Španija pa tudi s propagando.

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Obletnice so marsikomu prijeten spomin. A v zgodovini žive zgodlj obletnice velikih iznajditeljev in drugih, ki so človeštvu zapustili dobrin. Obletnice drugih so le beležke njihovih dejanj v praktiki zgodovine.

Mussolini se je hvalil, da je pričel s svojim marširanjem nad Rim novo dobo. Izkazalo se je, da je bil tisti incident le izpahek bolnega kapitalizma in imperializma. Fašizem se je pojavit edino radi ekonomskega sistema kakšen je, in vsled imperializma. Razočarani popllepneži so se pripravili v zasede in napadli one, "ki kaj imajo" in ob enem pa preprečili socializem v svojih deželah.

Hitler se je dne 22. junija ta teden lahko spomnil svoje najusodenjše zmote, najbridejše obletnice, ki mu je razblinila njegov sen, da bo njegov tretji rajh v znamenu svastike živel tisoč let, prospeval in vladal človeštvu. Ustvaril si je pozdrav "heil Hitler" in bil prepican, da se bo njegovo ime takoj na več ponavljalo. Pa že pojema.

Lado Kos iz Stične je bil od italijanskih oblasti v Ljubljani vsed svojih "prevratnih, protidržavnih aktivnosti" obojen v smrt "z vsemi zakonitimi posledicami" in z njim vred **Ludvik Godec**, doma iz Oslike pri Krki. Pregrëšila sta se zoper kakega pol ducata "dučejevih" naredb in kazen plačala z življenjem. Bilo jih je že mnogo pokončnih na ta način, to je, sodnijsko, a še veliko več pa kar naravnost, brez vsake obravnavne. Pa so se dolobili v Ameriki tudi taki Slovenci, ki so verjeli "zaupnim" pismom, češ, da ti obsojeni in partizani silijo z glavo skozi zid, pa je naravno, da si jih s svojim butanjem razbijejo in potem pa še svojce potegnejo za sabo v nesreco. Kadar bo Slovenija demokratična, jih bomo pa zbirali za spomenike. Se celo "Baragov svetnik" pa je Ambrožič bo pomagal, ali pa zatemel.

Zveza slovenskih župnij pod vodstvom Rev. Ambrožiča še kolekt za "takošnjo pomoč bednim v Sloveniji". Tja pošljala lire, ki jih dobredelna pišarna ljubljanskega škofa razdeljuje med ubožne. Toda koliko si morejo dobiti za lire? Ta kolona je menda edina v slovenskem časopisu v Ameriki, ki to vprašuje, drugi pa bržkone vsed ljubeznejje "sloge" raje molče, ali pa celo mejejo očitek zoper one, ki razkrinkavajo to raketirstvo. Dne 14. junija je imel Christ-

ian Science Monitor v Bostonu poročilo o živilskem problemu in v njemu citira jugoslovanskega delegata dr. Mirko Mrmolja, ki je bil sem od svoje vlade poslan, da pove kako in kaj je s to stvarjo. Omenjenu časopisu je med drugim pojasnil, da je v mestih v Jugoslaviji povprečna dnevna hrana padla iz predvojnih 2,630 kalorij na povprečno 800 kalorij. Če se pomisli, kako se je velika masa jugoslovenskega ljudstva že pred vojno slabu preživljala, si lahko predstavljamo, kaj pomeni pa dec živil "na povprečno 800 kalorij". V vsaki taki povprečnosti so namreč včetudi tudi tisti, ki imajo še vedno vsega zadosti, in oni, ki umirajo od glada. Isti delegat iste jugoslavanske vlade je dalje pojasnil, da je dovoljeni dnevni delež kruha 200 gramov na dan, " toda to velja le na papirju, kajti redkodaj je kruh tudi res na prodaj. Isto velja za delež (ration) maščobe. Meso je popoloma izginilo s tržišč." (Vir JIC, "Memorandum dr. Mrmolje", 16. VI. 1943.)

Dr. Mrmolja priporoča, da naj zavezniki nakupijo velike zaloge živil v bližini jugoslovenskega ozemlja, da bodo čim prej na razpolago, ko pride do invazije. Vidite, on ni kjer ne priporoča, da se naj posluže tja LIRE, ali marke, ali dinarje, in pa TAKOJ, pač pa zastopa isto stališče kakor ta list: to je, da bo pomoč kaj da dala šele, kadar bo nam mogoče poslati tja **ZIVILA** in druge potrebsčine, ne pa menjalcem v templju pomagati z dolarji in v zameno sprejemati nizvreden denar.

Ker je temu tako, ni čudno, če se marsikje vprašuje, kako je pater Ambrožič upal celo Ebtina Kristana, "kot predsednika SANSe", vzeti za ščit svoji kampanji, in pa, čemu ni odgovor na tisto zasplojevanje od onih, ki so bili imenovani, in ki bi morali braniti pred natolceanjem našo skupno re-lifno akcijo.

Rumunija vprašuje za separativni mir, italijanski prestolonaslednik bereti zanj v Tunizi, Nemci mešetarijo za separativni mir z Rusijo v Stockholm. Kajne, tudi zavezniški propagandisti so včas otročji, ne samo fašistični. Do sedaj ni ne enim ne drugim te vrste "živčna vojna" kaj prida pomagala.

Jugoslovanska vlada je pada v "krizo" vseeno, čeprav jo je Peter potolažil, da bo že neneč odložil. A zagazila je še v soliko drugih zapletljajev, da jo je treba znova "reorganizirati".

Odbor CIO skuša pobijati kapitalistično propagando z oglasi v kapitalističnih listih. Ti so razširjeni, toda po krivi zmotne taktike ameriških unij, ki je zanemarjala od vsega začetka graditev delavskega časopisa, posebno dnevnika. Nedavno se je tudi odbor AFL poslužil oglašanja v velebizniškem časopisu in enako parkrat v sedanjem konfliktu tudi UMW. Svoje nazore bi vse te unijski skupine rade obrazložile tudi po radu, pa jim radijske družbe nočejo pridati časa, češ, da so taki govorji "kontroverzni".

Fordovi formani, ki so koncem minulega tedna hoteli svoje nezadovoljstvo izraziti s stavko, so bili med delavstvom brez simpatij. "Formani" so v očeh povprečnega delavca zgojil delodajalčev orodje za nagmanjanje pri garanju in za skebanje ter teroriziranje v stavkah. Niso vsi ustvarjeni potem kopitu, a večinoma so bili vzgojevani samo v take namene.

V Rimu manjka duhovnikov. Tako je baje ugotovil radio Vatikan dne 19. junija, kakor poroča ameriška časniška agencija United Press. Vest se ne zdi verjetna, ker v Rimu ni duhovnikov še nikdar primanjkovalo, čeprav jih povprečno na vsakih tisoč prebivalcev morda ni dosti več kakor v Ljubljani.

"Namerimo naše topove" v osišči, ne v ameriško delavstvo," pravi eden oglasov unij CIO v njihinem boju zoper zakon, ki ga je kongres sprejet, da pod pretvezo vojnih napo-

HOLLYWOOD GRE SE ZMEROM PO STAREM VZLIC VOJNI

CHARLES CHAPLIN je star 54 let, že ves je bel, a drugače pa je vedno močan dvorlec dekletem, kakor je to razkril eden izmed najnovjejših "hollywoodskih skandalov". Slika na levici je **Oona O'Neill**, 18-letna hči pisatelja O'Neila, ki se je proslavil z mnogimi dramatskimi deli. Poročila se je s starim komedientom Chaplinom nedavno. Še pred to poroko pa je prišel Chaplin v neljubo zagato v sledi histeričnih vpadow v njegovo vilo v kraljestvu ameriške filmske industrije, ki mu jih je prisadevala 22letna **Joan Berry**, slika na desni. Pravi, da je on oče njemu že nerojenemu otroku in ga toči za vzdruževanje sebi in bodočega nevorenčka v znesku po \$2,500 na mesec. In pa za kritico raznih drugih strokov. Pravijo, da Chaplin tudi v tej zadevi ni nedolžen, ker je znan, da je bila Joan Berry večkrat sama pri njemu, in ji je tudi finančno pomagal. Ko pa je zvedela, da se je poročil z O'Neillovo, jo je prizadelo tako, da je postala histerična in jo je mati poslala v privatni sanitorij za živčno bolesne. In Charles pa bo plačal stroške. Tožba o drugem se je nvršila, a Charles zahteva, da bo njen otrok rojen, naj se s krvno preiskavo dozne, če se more njega redolžiti odzotovitva njenemu otroku. Tako imajo torej v teh plasteh razvijene ameriške publice že vedno toliko raznih pikantnosti, da se jim za vojne stvari ni treba kaj prida brigati, posebno sedaj ne, ko njihove plače niso primanjene, namreč že segajo nad 25 tisoč dolarjev čistega.

rov zaduši organizirano delavsko gibanje. Ako bi unije bile previdne, jim ne bi bilo treba trošiti denarja za take oglase, ker bi lahko one bile Kongres. Saj vendar delavci delajo v majnah in v tovarnah, ne pa armada" avdovatov in drugih političnih lobiistov velekapitala, ki tvori zvezno zbornico.

50,000 delavcev v Chicagu, ki so uposleni v distribuciji živil, bodisi v trgovinah, v razvažanju itd., je bilo na ukaz merodajne oblasti zadnjo soboto "primravnjenih" v svoje službe. Morajo ostati v njih, hočeš nočeš. Lastniki pa se smoje svobodno gibati. Gredo lahko kamor se jim zljubi. To ni nič čudnega, kajti delavci so potrebeni, lastniki pa žive od dobička, ki ga jim delavci misli, da postane drugi cezar, zatoneva. Mučeni Matteotti vstaja od smerti.

"Revolucija" v Argentini je bila Berlinu, Rimu in Tokiu tako dobrodošla, da so njeno vlogo takoj priznali. Za njimi pa se Washington in vlade v latinski Ameriki, dasi je novi režim bolj fašističen kakor je bil prejšnji. Kaj neki si demokratični elementi v Argentini mislijo o taki "podpori", ki so jo deležni iz državnih departementov demokratičnih vlad?

Srbki Narodni Savez se pripravlja na konvencijo. Predsednik Saveza Samuel Werlich bo bržkone ob službo, ker je proti njemu odbor in pa ga zglasilo Srbobran. Togote se nanj, ker je svoječasno pred Elmerjem Davisom podpisal J. L. Laskarjevo "resolucijo edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev" v prid vojnem naporov te deželitev. Vsi drugi srbski zastopniki so podpis odklonili, češ, da Srbi pričajo z dejanji, kaj se njihove simpatije in koliko store za stvar združenih narodov. Werlich se je pritožil vsel nadaljnji splet Davisu, in tam je postal zelo bodrilno pismo. Da-l mu bo na konvencijo kaj pomagalo, je druga stvar. Kmalu ko je Davis tisto pismo posjal, je nanesel slujaj, da mu je dal kongres klo-futo z odvzemom milijonske vsove za vzdrževanje njegovega aparata v Ameriki, v katerem baje dela kak tisoč nameščencev. Pri Srbobrancu se tegaradujejo, kajti se to zgoditi, si bo moral Werlich iskat zaščito v kakem drugem oddelek — morda v justičnem.

Namerimo naše topove" v osišči, ne v ameriško delavstvo," pravi eden oglasov unij CIO v njihinem boju zoper zakon, ki ga je kongres sprejet, da pod pretvezo vojnih napo-

tudi to še ne bilo jamstvo, da bo delavska stranka sprejela vse komuniste, kajti jih je mnogo med njimi, ki bi "vrtali od znotraj" pa naj bi prišli v delavske stranke kot celota ali pa kot posamezniki. Priznal pa je, da so v delavski stranki že sedaj tudi taki člani, ki so tajno člani komunistične stranke in v delavski stranki igrajo vlogo njenih agentov.

Harry Pollit odgovoril

Tajnik komunistične stranke Harry Pollit je po glasovanju o njegovi aplikaciji izjavil, da obžaluje, ker je bila od-klonjena, in da bo še deloval za pridruženje. Dejal je, da je njegov odbor pripravljen stopiti v pogajanja z odborom delavske stranke, da se izravnajo razlike. Sugestuje, da naj njegova stranka sledi vugledu kominterne in se razpusti, je ignoriral.

Komunisti v Angliji bodo imeli svojo konvencijo 3. julija. Pripravljajo se v kampa-njo, da dosežejo do konca leta 100,000 članov. Sedaj jih ima, kakor pravi njihov tajnik, 75,000.

Graje na delavske ministre

S kritikami na delavske ministre delegati niso štedili. Posebno so prijemale Morrison, pa tudi Clement Attlee, ki je podpredsednik vlade, jih je marsikaj slišal. To je bilo pričakovati. Torji imajo v vladi večino in kompromis z njimi ne more biti drugega kot kompro-mis. Delavski ministri morajo v vladi delati v soglasju tega kompromisa. To prenehajo, kadar bo vojne konec, ali pa mo-geče že prej.

Velika večina delegatov pa je znova priznala, da ne bi bilo prav, če bi bilo delavstvo v vladi brez zastopstva, dasi je v sledi vojne najbolj prizadeto. Vojna z osiščem je skupna zadava Anglije in je prav, da se s tega stališča sodeluje tudi v vladi.

Morrison izgubil bitko

Najvažnejši mandat, o katerem je glasovalo na tej konvenciji, je služba strankinega blagajnika. Kandidirala sta zanj Herbert Morrison in Arthur Greenwood. Zmagal je slednji in s tem postal glavni voditelj delavske stranke.

Konvencija je trajala pet dni in udeležilo se je je blizu tisoč delegatov iz vseh krajev Anglije. Poročevalce na nji so imeli tudi vsi veliki ameriški listi. Morda bi kdo rekel, da je to nebrizano prerekanje "demokracija", zato ker lahko vsakdovipje in deluje po svoje. Codno je, da HBZ skozi vsejeta vzliz homatijam, ki jo več ali manj spremljajo vseskozi, vseeno uspeva.

DELAVSKA STRANKA

V ANGLIJI SE ZAVEDA

SVOJE VAŽNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani.) nekdaj zelo uporni, kar priča zgodovina ne samo UMW, ampak tudi WFM in vseh drugih društevskih skupin.

Minulo nedeljo je predsednik CIO Philip Murray v Detroitu namigaval, kakor da je v resnici Lewis izrazil spremembo v skrajno sovražen zakon. Naj bodo torej premogarji krivi, ali pa saj njihov predsednik J. L. L. Tako odgovarja Murrayju in Greenu, da oni niso krivi protidelavske posavstave, pač pa sabotazniki, ki ovirajo naša vojna prisadeva-janja s stawkami.

Namen "operatorjev" je pod krinko vojnih naporov zlomiti unijo. Lewisu je uspelo to igro razkrinkati, čeprav je v nji samopšen in je svojemu prvemu zaščitniku Rooseveltu zagnen veliko ur. To se Lewisu upravičeno zameri. A na drugi strani pa je s svojo taktiko ameriško delavstvo opozoril, kaj se mu obeta ne le med vojno, pač pa se posebno po vojni.

Skoda le, da se voditelji unij med sabo prerekajo, dočim reakcionarji — kadar se gre za delavstvo, drže skupaj.

Kratka vojna bombnikov

Najmodernejsi bombniki, izdelani v Ameriki, pridejo preko Atlantika na svoja oporišča sedaj že v dobrih šest urah. Ta ogromna razlika v daljah, o kateri je prvotno Hitler misil, da jih zavezniška letala ne bodo mogla premostiti, so se uresničila. Razdalje pomenijo v letalstvu čezdaj manj.

Nemška zračna premoč je opešala že lani, ob koncu drugo svetovne vojne v Rusijo, sedaj pa je slaba prede, ko dirajo na nemška mesta ameriški in angleški letali. Ko je Churchill dejal, da letalstvo morda ne bo odločilo te vojne, je dodal, "a poskusiti je vendar dobro". In zavezniški poskusijo.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFON: CANAL 7172-7173

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRTITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 5, ILL.

Tel. MOHAWK 4707

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Iz SANSovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

Naš razmah

Glavna opora razmahu vsega gibanja je krepko, čvrsto in čilo življenje.

Rastline živijo. Zivali živijo. In ljudje živijo. Toda naše življenje se lahko razlikuje od rastlinskega in živalskega v tem, da mi tudi hočemo, če tako hočemo. Hotenje je najznamenitejša značilnost glodonskega, pravega, resničnega življenja. Brez njega je to le životarenje. Volja je tista gonična moč, ki sili, žene človeka k ustvarjanju, čudovitih del v vseh panogah njegovega delovanja. Hotenje je tista sila, ki razgiba človekovega duha in mu vzbuja veselje do dela. To pa je življenje, to je razmah.

Ameriški Slovenci smo jasno dokazali, da je moč takega hotenja v nas. Zavedli smo se je v polni mери, Sešli smo se vsi ter trdno sklenili, da bomo po vseh svojih močeh skušali rešiti svoj narod v stari domovini narodne smrti in sužnosti.

Lutili smo se tega težkega dela z vso dobro voljo in sadovi tistega našega skupnega hotenja se že kažejo. Naše gibanje za rešitev in osvoboditev zaslužene Slovenije se širi med nami bolj in bolj, zaupanje v možnost, da se bo dal dosegli naš skupni cilj, se čimdaleje razločne oblike v neomajno vero, število naših podružnic se eden za tednom viša in razmah tega v zgodovini ameriškega slovenstva edinstvena skupnega delovanja postaja čimdalje vidnejši in mogočnejši.

Val našega hotenja, val naše dobre volje narašča. Glejmo, da se to naraščanje nadaljuje! Skrbimo za to, da nas potegne tisti val prav vse za sabo! Delajmo na to, da dosežemo naš razmah v kratkom svoj višek!

Naše gibanje

V razdobju od 9. do 17. junija so se temu uradu prijavile sledeče nove podružnice: št. 58 SANS, Center, Pa.; št. 59 SANS, Brooklyn, N. Y., nastala iz slovenskega pev. društva "Slovana"; št. 60 SANS, Chicago, Ill., nastala iz postojanke štev. 8 JPO-SS; štev. 61 SANS, Indianapolis, Ind., nastala iz dr. št. 166 ABZ; št. 62 SANS, Crivitz, Wis., nastala iz dr. št. 537 SNPJ. Slovenski ameriški narodni svet je štel dne 17. junija 62 podružnic.

V istem času so nam poslate svoje prispevke sledeče podružnice: št. 5, Rock Springs, Wyo., \$200; št. 36, Waukegan-North Chicago, Ill., \$150; št. 39, Cleveland, O., \$198.25; št. 47, Pueblo, Colo., (redno prispevajoče društvo) št. 21 S. N. P. J., \$5; št. 50, Denver, Colo., \$115.05; obenem je prispevalo dr. št. 113 KSKJ \$15; dr. št. 21

Iz SANSovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

ABZ \$15 in denverski Slovenski dom \$25; št. 62, Crivitz, Wis. (še v aprilu br. Vincent Cainkarju), \$63.

Narodna organizacija Slovenska ženska zveza je nam po svoji predsednici in prvi podpredsednici te organizacije Marie Prisland izročila lep znesek \$601.25 v podporo.

Clanji dr. št. 297 v Ratonu, N. Mex., so se spomnili Slovenskega ameriškega narodnega sveta ter nam poslali \$7 v podporo. In tako so storili tudi člani v članice dr. št. 33 ZSZ v Chicagu ter nam naklonili \$14 v podporo.

Združena slovenska društva v New Yorku so dodatno poslala \$27.50 in Alex Skerly je postal iz Exporta, Pa., prispevke dr. št. 317 SNPJ in št. 138 ABZ v znesku \$6 in \$3, ki jih je nabral in njemu poslal Prostven zastopnik Anton Zornik.

Frank Ovtan iz Tire Hilla, Pa., je nam postal naročnik, ki jo je povrnila uprava prestalega Cankarjevega glasnika njemu in nekaterim drugim naročnikom. Znašala je \$9.25.

Shodi, seje, sestanki in prireditve

Podružnica št. 56 SANS, milwaukeeško okrožje, bo imela svojo prihodnjo sejo dne 27. junija, a št. 55 SANS, Canbourn-Strabane, Pa., pa tudi na isti dan. Ta slednja podružnica misli imeti dne 4. in morda še 5. julija velik piknik, cigaristi dohodek je namenjen Slovenskemu ameriškemu narodnemu svetu v podporo.

Za dan 20. junija so sklicali Slovenci v Worcesterju, N. Y., javni shod SANs v prid. Kar se je obneslo to zborovanje, ne vemo, ker nismo doslej dobili še nobenega poročila o njem.

Naša podružnica št. 33 v Bridgeportu, O., bo imela svojo prihodnjo sejo dne 4. julija popoldne na Boydsville. Prireditve, ki jo je imela ta naša podružnica naši organizaciji in JPO-SS v prid dne 29. maja, se je dobro obnesla.

Z namenom, da se doseže trena povezanost med Slovenskimi Hrvati in Srbi v skupnih prizadevanjih za ustvaritev nove, demokratične, federativne Jugoslavije, se je dne 19. junija vrnila v Pittsburgh, Pa., važna konferenca zastopnikov srbske hrvatske in slovenske politične organizacije. Slovenski ameriški narodni svet so imeli zastopati Etbin Kristan, Janko N. Rogelj, Joseph Zalar in Mirko Kuhel.

Važno naznanilo

Čikaški poštar g. Ernest J. Krueger nas je obvestil, da je poštni vladni oddelki Združenih držav uvedel zelo važno

izpomebo v naslavljajujoči, ki jo raznašajo večji poštni uradi. Da se pospeši raznašanje poštnih pošiljalstev, bo odsek vsaka poštna postaja označena s posebno številko. Postaja, ki nam dostavlja našo posto, je dobila številko 23.

Naslov poštnih pošiljalstev ni popoln, če ni te številke v njem. Potem takem naj se vse poštni pošiljalstev, ki so namenjena temu uradu, odsek naprej naslavljajo takole: Slovenian American National Council, 3935 W. 26th Street, Chicago, 23, Ill.

Ker smo že pri tem, naj ponovno opozorimo vse slovenske ljudi, naj pošiljajo ves denar in vse drugo, ki je v zvezi s tem uradom, na gornji naslov. Če to storijo, bo vsaka zadeva nemudoma rešena in opravljena, pa tudi vsaka nerednost izključena.

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — S priedbo v prid Sansa in JPO-SS je naša centrala ali podružnica 29. maja neprizakovano dobro uspela. Kot mi je tajnik-blagajnik s. John Vitez danes poročal, to je 13. junija, bo za našo kvoto \$150 prebitka.

Hvala vsem, ki so pomagali, in pa Proletarci in Prosveti za oglašanje.

Upajmo, da nas ne bo razdvojilo delo, ki ga je pričel vršiti pater Ambrožič. Zdaj naj ljudstvo, oziroma narod izpregle, kdo je res za skupno delo, kdo je za resno pomoč in kdo zametuje cepljenje v bodisi še tako človekoljubne name.

Sladki članki patra Ambrožiča za njegovo relifno organizacijo v prid starega kraja, rečem njegovo, ker ni pod kontrolo nikogar, kakor je pod varnim vodstvom JPO-SS, ne dvomno škoduje skupnosti. Skoduje zato, ker razdvaja isto ljudstvo, ki je o vsi zadeti nepočušen. Cita na primer samo Ambrožičeve člane, posmatra, da je le on za pomoč staremu kraju, ne pa JPO-SS, ker je slednji za podporo še po vojni. In kot namiguje Ambrožičeva propaganta, ako bo do takrat sploh še kaj Slovenscev živil ostalo.

Majski glas je bil tiskan na 84 straneh s platnicami vred, torej je imel 16 strani več kar ker lani. Vzeto vse v obzir, smatram letoski Majski glas za neprizakovano velik uspeh. Tiskali smo ga nad 3,000 izvodov.

Kar se Proletarca tiče, je dobil v aprili 29 novih naročnikov, obovljenih naročnik je bil 105, čitali pa smo jih 22. Od teh so nekateri kmalu potem ko lista niso več prejeli že poslali naročino. Uspeh pri listu torej ni tak kakršnega si bi človek želel, a nekaj ga je vendarle.

Dodam naj še, da je bil nekaj časa na agitaciji za Proletarca in druge naše publikacije v vzhodnem Ohiu, v bližnjih naselbinah v W. Virginiji, v Girardu, O., in v Sharonu, Pa., Anton Zornik iz Hermine.

*

Na seji kluba Naprej št. 11 JSZ dne 13. junija je bilo sklenjeno, da se prihodnjo konferenco Prosvetne matice skliceva v nedeljo dopoldne 26. septembra. Vrnila se bo pri s. J. Skofu na Bartonu.

Na isti seji smo razmotrivali tudi o kampanji v prid Proletarca, ki se prične 1. julija. Ker je bil nedavno tu na agitaciji Anton Zornik, ki je dobil precej naročnikov, je bilo sklenjeno, da se bomo sedaj potrudili v prvi vrsti posamezniki. Iz naselbine v naselbino ne moremo kaj pogosto vsele premajhni dodelitev gasolina, pa je potrebno, da med sabo storimo toliko več. Nabrali smo tudi nekaj prispevkov v tiskovni sklad in si drug drugemu objubili storiti kolikor bo kdo zmogel v prid te kampanje.

*

K postojanki SANs in k slovenski pomožni sekiji, s sedežem v Bridgeportu, spada 9 društva. Naše delo v tej skupnosti je bilo uspešno. Ako si predstavimo, da v nekaterih teh naselbinah živi le po par slovenskih družin in jih tudi v večjih naselbinah v vzhodnem Ohiu in sosednjem W. Va. ni dosti več, potem si je lahko predviditi, koliko bi zmogli v tem kraju, če bi vsi delovali. A je še nekaj društev, ki tej akciji niso pridružena. Apeliramo na nje, da to storje. Če je bila kdaj skupnost potrebna, je sedaj, ko v starem kraju trpi naš narod pod peto Hitlerja in Mussolini. — Joseph Snay.

POROČILO S SEJE ODBORA J. S. Z., PROSVETNE MATICE IN PROLETARCA

dne 7. maja 1943

Navzoči na seji dne 7. maja Filip Godina, Fred A. Vider, Frank in Angela Zaitz, F. S. Tauchar, Anton Zaitz, Ivan Moček in Chas. Pogorelec.

Odmotača Joško Owen in John Rak.

Predseduje Vider.

Zapisnik prejšnje seje sprejet s popravkom Antonia Zaitza, ki pravi, da zapisnik prejšnje seje dela vti, kot da on ni zadovoljen s knjigo "Zenin iz Amerike" in da se bi moralno imeli izredne pomoči, kakor prejšnja leta skozi par tednov.

Kdo so sotrudniki, ve vsak je revije same. Ko se je nabralo zadosti gradiva, je bilo par pozneje poslanih rokopisov odloženih, že postavljen v tiskarni, ne pa priobčen, pa je bil že Taucharičev spis. Poslan je bil pozno, med tem je prišlo nekaj oglasov in tako se je dogodilo, da je njegov spis izpostavljen.

V tiskarni SNPJ, ki je nam tiskala Majski glas, smo dobili najboljšo poslužbo, enako prijeni upravi. Vsi so se žurili, da je Majski glas čimprej izšel.

Urednik je pomagal poleg s svojim rednim sotrudniškim prispevkom Louis Beniger, ki je prevedel govor podpredsednika Wallacea. Z raznimi poti ter s tiskanjem odtiskov, ki so bili vse prebrani v treh korekturah, pa je pomagala Angela Zaitz. Dalje je izvršil za urednika precej poti tudi Chas. Pogorelec.

Gledate lista je po starem. Rokopise v tiskarno Adrijo posiljamo po pošti, kadar pa se vsled ovir to ne more izvršiti pravočasno, posiljamo tja ko ga osebno in mu je seveda treba plačati. To nam povzroča večje stroške, kot poročano že na prejšnji seji, in vrh tega je tisk podražen.

Prej smo dobivali iz tiskarni odtiske v urad in jih tu kopirali, sedaj je treba hoditi tudi do delo vršiti v tiskarno. List sedaj vlagamo v tisk do poldne, prej pa smo ga ob pondeljki pozno zvečer.

Gledate lista je po starem. Rokopise v tiskarno Adrijo posiljamo po pošti, kadar pa se vsled ovir to ne more izvršiti pravočasno, posiljamo tja ko ga osebno in mu je seveda treba plačati. To nam povzroča večje stroške, kot poročano že na prejšnji seji, in vrh tega je tisk podražen.

Anton Zaitz govoril je o delu potovnih agitatorjev, kakor je Anton Zornik, in o malih dohodkih, ki jim niti za hrano in vino ne zadoščajo, če bi morali vse sami plačati. Treba je kaj ukreniti, da se jih za delo na potovanjih boljje odskoduje.

Urednik pojasnil glede proizvodnosti in drugih glede takih agitacij.

JSZ. — Tajnik pravi, da od prejšnje do te seje v Zvezni ni bil sprememb. Aktivni člani so večinoma zaposleni za S. A. N. S., pomočno akcijo pa je v industriji. V klubih vrše svoja običajna dela, da se te postojanke vzdrži, ker pride čas, ko jih bo delavstvo nujno potrebovalo.

Prosvena matica. — Tajnik pravi, da glavni problem je, kaj si bomo izbrali za letosnjeno knjigo. K temu govore Anton Zaitz, Godina, Moček, Tauchar in Vider. Odbor bo poskušal kaj več poročati na bočni seji.

Razno. — Anton Zaitz vprašuje, če se je Sansa že dalo vso.

ki je bila določena, da se jo prispeva iz skladu poverjeništva JRZ.

Pravi, da je sicer glasoval proti, ker je bila večina za, emata, da je najboljši stvar izvršiti čimprej.

F. Zaitz meni isto. Pogorelec pojasnjuje, da je potrebno najprije sklicati sejo poverjeništva, da obe skupini uradno potrdita izid glasovanja, namreč zaupnik SNPJ in JSZ, in potem izplačilo oni odobre, predno se ga more izvršiti.

Ako bi SANs ta prispevki nujno potreboval, bi se to že izvršilo, a bo se v kratkem.

Spošne zadave. — Sledila je splošna razprava o delovanju SANs, o razlikah v mišljencih, o delovanju Čehov in raznih drugih zadavah, ki je bila zgolj informativnega značaja. Udeležili so se je vse na vso.

Joško Owen, predsednik.

Frank Zaitz, zapisnikar.

Podpora Španiji

Španiji je bilo poslanega iz

Philadelphije v španskih in portugalskih ladjah nad 200,000 galon boljših petrolejskih produktov, veliko kurivnega olja in razne druge potrebiti.

Vse pošiljalne so bile izvrsene z dovoljenjem državnega oddelka.

Seja kluba št. 1 JSZ bo petek, in na nji zanimivo poročilo.

Chicago. — V petek 25. junija se vrši v SDC seja kluba št. 1 JSZ, na katerem bomo čuli poročila o naših rednih aktivnostih, in potem pa bo razprava o relifni in politični akciji ameriških Slovencev ter o njenem razvoju.

Izvoz Zed. držav dvakrat večji kot v prejšnji vojni

Izvoz raznega blaga iz Zed. držav zavezniških je znašal v tej vojni že 18,000,000 ton, ali dvakrat več kot je znašal ameriški izvoz v vojni leta 1917-18.

Ne le da je bil tovor že do sedaj dvakrat večji, nego je pot povprečne pošiljalne še enkrat daljša kakor v prejšnji vojni.

Nad 17 tisoč naših vojakov v ujetništvu

</

Charity to Avoid Taxes

The bulk of Edsel Ford's holdings in Ford Motor Company have been bequeathed to the Ford Foundation, an institution for the promotion of "scientific, educational, and charitable purposes," and eventually his father's shares are likely to find the same resting place. Is this generous gesture or a device for dodging taxes and perpetuating the Ford family's industrial power? Fairly clearly it is the latter, for estate and inheritance taxes were paid on the whole Ford fortune it would be reduced by at least 75 per cent. The family would still be comfortably situated as regards income, but a majority of the Ford holdings would probably have to be liquidated to satisfy the demands of the Treasury. But turning over the majority of its stock to the foundation, however, and by sacrificing income, the family can retain power over the industrial empire indefinitely. This delightfully simple solution to the multi-millionaire's great problem is made possible by the exemption from all estate duties of bequests for "the public welfare." In the case of the Edsel Ford fortune it means that a mere \$12,000,000 or so will be paid to the Treasury instead of upward of \$150,000,000 if the whole had been subject to inheritance taxes. The Fords are not the only rich men to take advantage of a legal loophole which Congress ought to close in the next revenue bill. Income-tax payers can claim exemption for gifts to charity only to the extent of 15 per cent of their taxable income. Perhaps tax-free bequests should be limited to the same extent. But in any case exemption should be refused in cases where the beneficiary is an organization controlled by the family of the donor.—The Nation.

A Blow For War Unity

In supporting repeal of Chinese exclusion, the CIO has struck a telling blow against racial discrimination, to establish the sincerity of our war aims, and for unity of the United Nations.

Japanese propagandists have long made capital of the fact that, while the Chinese are our allies and we declare we are fighting for equal treatment for all nations, we discriminate against them in practice and deny them the right to become American citizens.

The excuse that the Chinese exclusion act is designed to prevent mass immigration of low-wage labor is pretty threadbare by now. For if the same quota provisions were applied to the Chinese as are applied to all other nationalities, it would mean admitting only 107 a year.

None of the labor arguments against mass immigration apply to repeal of the present complete and discriminatory exclusion of Chinese and the denial of naturalization rights to them that are accorded to other nationalities.

Yet politicians have long resisted repeal of the present law on the grounds that to do so would offend labor.

In supporting repeal, the CIO not only punctures this argument but also maintains the consistency of its opposition to all forms of racial discrimination.

Repeal of the present law is essential as evidence of American good faith in support to the Atlantic Charter, and as necessary step toward victory for the United Nations.—CIO News.

Sound Advice for American Doctors

The Washington "Star" notes with approval a statement by Dr. T. C. Routley, general secretary of the Canadian Medical Association: "Health insurance is around the corner—in people's mind. They want it. Inevitably it will come."

Dr. Routley urges his fellow members of the medical profession to assist in perfecting the legislation now before Parliament. Such cooperation, he argues, will assure the doctors fair treatment.

The "Star" expresses the belief that health insurance is just as popular in the United States as in Canada, and it urges American physicians to follow the example of their Canadian brothers.

That would seem to be the sensible course, but, unfortunately, many of the leaders of the American Medical Association, headed by the highly vocal Dr. Fishbein, seem prepared to bitterly oppose any step in the direction of what they scornfully describe as "socialized medicine." It is to be hoped that wiser counsels will prevail. No one wants to hurt the doctors, but the American people need better medical care and they are going to get it.—Labor.

What They Say...

"We English-speaking Americans are only half the Americans of the New World. The other half, whether they speak Spanish, Portuguese or French, whether they speak Quechua, Aymara, Guarani, Azteca, Mayan, Tarascan, or any other Indian tongue—whatever they speak, they are all good Americans, too. Many of them have a longer and prouder lineage than you or I."

Vice-President Henry A. Wallace

"It makes little difference to the lad in the foxhole on some fever-ridden island in the Pacific whether the boy next to him is a Jew, Catholic or Protestant. All he wants of him is courage and good marksmanship. It is a matter of slight consequence to an officer on the bridge whether a gun is manned by men who worship God in a Catholic or Protestant church or in a Jewish synagogue. All he wants of him is courage and perfect teamwork."

Secretary of the Navy Frank Knox

"We have surmounted many serious dangers, but there is one grave danger which will go along with us until the end. That danger is the undue prolongation of the war. No one can tell what new complications and perils might arise in four or five more years of war, and it is in the dragging out of war at enormous expense till the democracies are tired or bored or split that the main hopes of Germany and Japan must now reside."

"We must destroy this hope as we have destroyed so many others... we must be aware of every tendency, however natural, which turns our minds or energies from the supreme objective of the general victory of the United Nations."

Prime Minister Winston Churchill

"You can achieve nothing by fighting a war and then just signing a piece of paper. Being in the war is not enough—it will merely get you where you can start working for a

better world. If we want a better world—and if we are to have a better United States we need a better world—we have to go on working for it. Fighting begins responsibility, not ends it."

FAKE GROUP HIT

One of America's most vicious anti-labor organizations, the false-front "Associated Farmers," faced a blow where it hurts the most—its "pocket nerve."

A National Labor Relations Board trial examiner, Frank A. Mourtain, proposed that the board enjoin the fake "farmers" outfit from soliciting or collecting any money which may be used "in whole or part" to trample on workers' rights.

DIRE THOUGHTS

Two young ladies were walking down Fifth Avenue. Suddenly one lost loose with a piercing shriek. "Look," she cried in amazement.

"What is so terrible?" asked her friend. "They are only midgets."

"Thank goodness," said the other girl, greatly relieved. "I thought for a minute they were rationing men."

THE CARPENTER

By G. A. STUDDERT-KENNEDY
I wonder what He charged for
chairs at Nazareth,
And did men try to beat Him down
And boast about it in the town—
"I bought it cheap for half a crown
From that mad Carpenter?"

And did they promise and not pay.
Put it off to another day;
Oh, did they break His heart that
way,
My Lord, the Carpenter?

I wonder did He have bad debts,
And did He know my fears and
frets?

The Gospel writer here forgets
To tell about the Carpenter.

But that's just what I want to know,
A! Christ in glory, here below
Men cheat and lie to one another so
it's hard to be a carpenter.

PROLETAREC

CHICAGO 23, ILL., June 23, 1943.

THE MARCH OF LABOR

WOMEN HAVE ALWAYS RECOGNIZED THE UNION LABEL AS A MARK OF QUALITY AND VALUE. THIS IS THE UNION LABEL THAT IDENTIFIES A UNION-MADE HAT.

154. *Sideman*

154. *Sideman*